

Rapport

Omgevingswet: koersen op 2022

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/155

Datum

september 2020

Opdrachtgever

Binnenlands Bestuur

Auteurs

Jasper de Jong
Ester Hilhorst
Nathalie Theelen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	4
1.2	Onderzoeksvragen	4
1.3	Verantwoording onderzoeksanpak en respons	5
1.4	Overzicht en duiding respondenten	5
1.5	Leeswijzer	6
2	Resultaten	7
2.1	Conclusies	7
2.2	Samenvatting	8
3	Implementatie van de Omgevingswet	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Hoe denken gemeenteambtenaren over het uitstel van de invoering van de Omgevingswet?	11
3.3	Herkennen ambtenaren zich in de zorgen van de Eerste Kamer?	14
3.4	Hoe gaat het met het oefenen met het DSO?	15
3.5	Hebben gemeenten participatiebeleid?	16
3.6	Hoe beoordelen gemeenteambtenaren de ondersteuning door VNG?	16
3.7	Hebben ambtenaren er vertrouwen in dat januari 2022 haalbaar is?	19
4	Effecten van de Omgevingswet	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Welke effect heeft de Omgevingswet op het ruimtelijk beleid van de gemeente?	21
4.3	Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op procedures rondom ruimtelijke inrichting?	22
4.4	Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op regionaal en nationaal niveau?	24
A	Bijlage vragenlijst	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Binnenlands Bestuur is hét vakblad voor binnenlandse bestuurders en ambtenaren bij gemeenten, provincies, waterschappen en rijksoverheid. Binnenlands Bestuur en I&O Research zijn een samenwerking aangegaan: in acht metingen wordt onderzocht hoe burgers staan tegenover zaken die te maken hebben met thema's die voor bestuurders en ambtenaren relevant zijn of kunnen worden. Dit onderzoek is de 22e peiling van I&O Research en Binnenlands Bestuur sinds 2016 en de derde over de Omgevingswet.

Deze peiling is gehouden met het oog op het congres 'Omgevingswet. Op koers voor 2022' van Binnenlands Bestuur op donderdag 24 september 2020. Eerder dit jaar werden er bij de behandeling in de Eerste Kamer van de Invoeringswet Omgevingswet zorgen geuit over een aantal onderdelen van de wet. Grootste zorg bleek de (tijdige) implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Bovendien gooide de coronacrisis vervolgens roet in het eten voor de verdere implementatie. Om die redenen is voor de zomer besloten de inwerkingtreding van de Omgevingswet met een jaar uit te stellen naar 1 januari 2022.

1.2 Onderzoeksvragen

Ook in 2018 en 2019 peilden we in hoeverre gemeenteambtenaren het gevoel hadden dat hun organisatie klaar is voor de invoering van de Omgevingswet. Daarbij onderzochten we ook in hoeverre burgers en andere initiatiefnemers volgens hen klaar zijn voor de Omgevingswet.

De onderzoeksvraag voor dit onderzoek is: *Hoe beoordelen gemeenteambtenaren de implementatiefase richting 1 januari 2021 en welke effecten verwachten gemeenteambtenaren van de invoering van de Omgevingswet?*

We onderkennen de volgende deelvragen:

Implementatiefase

- Hoe denken gemeenteambtenaren over het uitstel van de implementatie?
- Herkennen gemeenteambtenaren zich in de zorgen van de Eerste Kamer?
- Liggen gemeenten naar het oordeel van betrokken ambtenaren op koers, bijvoorbeeld als het gaat om het DSO en burgerparticipatie?
- Hoe beoordelen gemeenteambtenaren de ondersteuning door VNG?
- Hebben gemeenteambtenaren er vertrouwen in dat januari 2022 haalbaar is?

Effecten

- Welk effect heeft de Omgevingswet op het ruimtelijk beleid van de gemeente?
- Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op procedures rondom ruimtelijke inrichting?
- Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op regionaal en nationaal niveau?

1.3 Verantwoording onderzoeksaanpak en respons

Op maandag 3 augustus 2020 ontvingen 2.017 leden van het I&O Research Panel die in eerdere onderzoeken hebben aangegeven dat ze bij de overheid werkzaam zijn per mail een uitnodiging om deel te nemen aan dit onderzoek. Alleen de gemeenteambtenaren die nog steeds werkzaam zijn bij de overheid én qua werkveld te maken (kunnen) hebben met, of kennis hebben van, de Omgevingswet kregen toegang tot de vragenlijst. Hiervoor zijn screeningsvragen en een controlevraag gesteld. De controlevraag is in hoeverre zij bekend zijn met de Omgevingswet. Ambtenaren die aangaven er niks van te weten konden de vragenlijst verder niet invullen. In totaal zijn er drie rappels gestuurd. De eerste op 6 augustus, de tweede op 14 augustus en de derde op 21 augustus.

Op vrijdag 31 juli ontvingen de lezers van de nieuwsbrief Economie & Ruimte van Binnenlands Bestuur een uitnodiging om via een open link deel te nemen aan het onderzoek. Deze uitnodiging is een aantal keer herhaald in de nieuwsbrief. Op 18 augustus is er een separate mailing verstuurd aan de lezers van Binnenlands Bestuur. Ook de lezers van de nieuwsbrief kregen eerst de screeningsvragen, om te bepalen of ze werkzaam zijn in een domein dat relatie heeft met de Omgevingswet¹. Wanneer de lezer niet in een van deze domeinen werkt, maar toch op basis van de controlevraag kennis bleek te hebben van de Omgevingswet, kon hij of zij de vragenlijst alsnog invullen. Op 24 augustus is de vragenlijst gesloten. Op dat moment hadden 1.421 mensen de vragenlijst ingevuld, waarvan er 567 door de screeningsvragen zijn gekomen en de inhoudelijke vragen over de implementatie van de Omgevingswet hebben beantwoord.

Tabel 1 - Responsoverzicht

Bron	Gestart met screeningsvragen	Gestart met inhoudelijke vragen
I&O Research Panel	1.199	402
Via nieuwsbrief Binnenlands Bestuur	222	165
Totaal	1.421	567

De antwoorden van de deelnemers zijn niet gewogen. Dit omdat er geen informatie beschikbaar is over de samenstelling van de totale groep (populatie) gemeenteambtenaren die te maken kunnen hebben met de Omgevingswet.

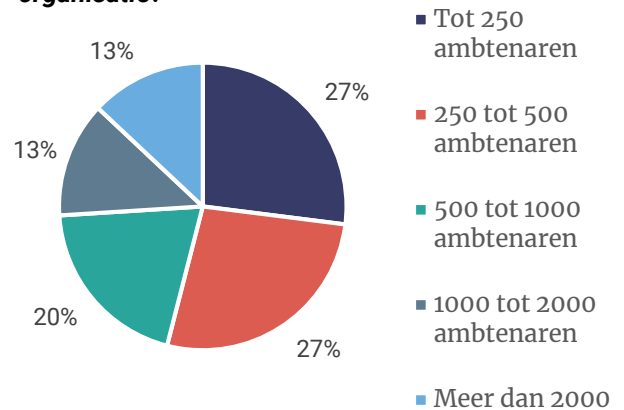
1.4 Overzicht en duiding respondenten

Van de 567 gemeenteambtenaren die de vragenlijst hebben ingevuld geeft 58 procent aan te werken bij een groeigemeente. Verder geeft 18 procent aan te werken bij een krimpgemeente. Een kwart – 24 procent – kan dit niet goed beoordelen en weet het niet. Daarnaast werkt 40 procent van de ondervraagde gemeenteambtenaren bij een centrumgemeente.

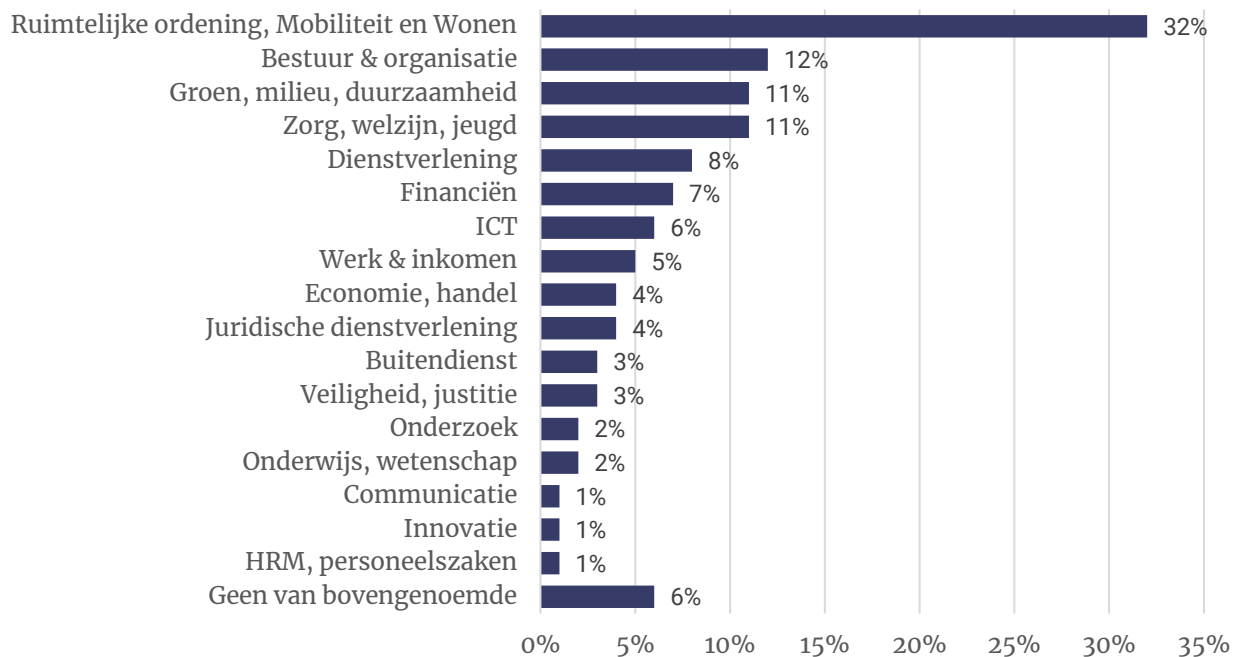
¹ In dit onderzoek zijn hiervoor de domeinen (1) bestuur & organisatie, (2) ruimtelijke ordening, mobiliteit en wonen, (4) groen, milieu, duurzaamheid, (5) juridische dienstverlening, (6) onderzoek (7) communicatie.

Meer dan de helft van de respondenten (54%) werkt bij een gemeente met maximaal 500 ambtenaren in dienst (Figuur 1). Een derde van de respondenten (32%) geeft aan dat zij actief zijn in het domein Ruimtelijke Ordening, Mobiliteit en Wonen (Figuur 2). De overige respondenten zijn hoofdzakelijk actief in de domeinen Bestuur & Organisatie (12%), Groen, Milieu & Duurzaamheid (11%), Zorg, Welzijn & Jeugd (11%) en Dienstverlening (8%).

Figuur 1 – Hoeveel ambtenaren werken er bij uw organisatie?

Figuur 2 – In welk domein bent u werkzaam?

Als in dit onderzoek wordt gesproken over gemeenteambtenaren, dan gaat het om die groep die vanuit hun werkzaamheden te maken kunnen hebben met de Omgevingswet. Het gaat nadrukkelijk **niet** om de gemiddelde ambtenaar. Het gaat ook **niet** (zoals in onderzoek van het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet) om de implementatiemanager. De uitkomsten kunnen daardoor niet vertaald worden naar het aandeel gemeenten waarvoor dit geldt. Met andere woorden: als 51 procent van de betrokken gemeenteambtenaren aangeeft dat de implementatie van de Omgevingswet meer vraagt dan gemeenten aankunnen, dan betekent dit niet dat 51 procent van de gemeenten de implementatie niet aankunnen.

1.5 Leeswijzer

De onderzoeksvragen over de implementatiefase beantwoorden we in hoofdstuk 3, de onderzoeksvragen over de verwachte effecten beantwoorden we in hoofdstuk 4. De vragenlijst is opgenomen in de bijlage. Hoofdstuk 2 bevat een samenvatting met conclusies.

2 Resultaten

2.1 Conclusies

Het uitstel van de invoering van de Omgevingswet is volgens gemeenteambtenaren die vanuit hun werk te maken kunnen hebben met de Omgevingswet een goede stap geweest. Of een jaar uitstel voldoende zal zijn, is voor hen nu nog niet duidelijk. Het aandeel betrokken ambtenaren dat denkt dat hun organisatie op koers ligt voor de implementatie, is toegenomen maar blijft nog altijd steken op 50 procent (in 2019 was het 43%). Toch denkt minder dan de helft (44%) van de gemeenteambtenaren dat men binnen de organisatie goed weet wat de Omgevingswet van hen vraagt. Dit is 10 procentpunt lager dan in 2019, toen iets meer dan de helft dacht dat de organisatie wist wat er van hen werd gevraagd.

De zorgen die de Eerste Kamer had ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet, worden gedeeld door de gemeenteambtenaren, en dan vooral als het gaat om burgerparticipatie, extra kosten voor overheden, dat het meer vraagt dan gemeenten aankunnen en dat er te veel optimisme is dat de Omgevingswet de huidige knelpunten in het omgevingsrecht zal oplossen.

Zes op de tien gemeenteambtenaren (61%) geven aan niet te weten of de organisatie al is aangesloten op het DSO. Ook voor de ambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet geldt dat 53 procent dit niet weet. Een meerderheid van de ondervraagde ambtenaren (60%) heeft geen kennis van de ondersteuning vanuit de VNG. Een deel zou wel ondersteuning willen. Gemeenteambtenaren die behoefte hebben aan meer ondersteuning van de VNG, willen vooral ondersteuning bij het veranderen van de interne werkwijze, bij het Omgevingsplan en het DSO.

Wat zal er door de Omgevingswet veranderen in processen en procedures? Komt er meer ruimte voor initiatieven? Meer duidelijkheid over ruimtelijke kaders? Eenvoudigere procedures? De meningen daarover zijn verdeeld. Een kleine groep (15%) geeft aan dat in hun gemeente veel ruimte komt voor initiatieven. Anderen geven aan dat hun gemeente daarin behoudender zal zijn.

En wat zal de Omgevingswet betekenen voor de leefomgeving? Een grote groep (55%) denkt niet dat de Omgevingswet bijdraagt aan het oplossen van het woningtekort of dat de overheid meer grip krijgt op de fysieke leefomgeving (44% oneens), dat de wet eraan bijdraagt om de energietransitie in goede banen te leiden (32% oneens) of zal leiden tot een betere rolverdeling tussen overheden (32% oneens). Al met al zijn drie op de tien ambtenaren (31%) het oneens met de stelling dat de Omgevingswet zal helpen om de grote opgaven in samenhang op te lossen. Een even grote groep denkt niet dat de Omgevingswet de ruimtelijke ordening in Nederland wezenlijk zal veranderen.

Bovenstaande uitkomsten roepen twee nieuwe vragen op, die we hieronder op basis van de (open) antwoorden proberen te beantwoorden:

Hoe kan het dat een jaar uitstel niet leidt tot een groter vertrouwen in de haalbaarheid van de implementatie?

In augustus 2020 (ten tijde van de vragenlijst) hebben veel gemeenteambtenaren nog niet geoefend met het DSO. Voor hen blijft de praktische uitwerking dus nog onduidelijk. Veel ambtenaren (60%) zijn niet op de hoogte van de ondersteuning die VNG kan bieden. Teken aan de wand is dat ambtenaren in het ruimtelijk domein vaker dan anderen aangeven dat de organisatie niet goed weet wat de Omgevingswet van hen vraagt. Knelpunten zitten op het gebied van gereserveerde middelen, kennis en beschikbare capaciteit. De zorg van de Eerste Kamer dat de implementatie van de Omgevingswet méér vraagt dan gemeenten aankunnen wordt door 51 procent van de gemeenteambtenaren gedeeld.

Hoe kan het dat gemeenteambtenaren geen hoge verwachtingen hebben van de Omgevingswet op de inrichting van de leefomgeving?

Voor een deel van de ambtenaren blijft de vraag wat er nu precies gaat veranderen ten opzichte van de huidige situatie. Enerzijds omdat veel elementen van de Omgevingswet inmiddels opgenomen en geïmplementeerd zijn, anderzijds omdat de ruimtelijke afweging altijd zal blijven bestaan waarbij de (bestuurlijke) behoefte om kaders te stellen niet verandert.

Andere ambtenaren zien het als een traject van de lange adem. Die verandering is al ingezet voor de invoering van de Omgevingswet en kost tijd om volledig uit te kristalliseren. Bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers moeten gaandeweg leren om invulling te geven aan de mogelijkheden van de wet. Daar komt bij dat er andere aspecten zijn die minstens zoveel invloed hebben op de inrichting van de leefomgeving, zoals de beschikbare budgetten voor realisatie voor (politieke, maatschappelijke of individuele) wensen. Daarbij is de beschikbare ruimte vaak beperkt en blijven er altijd conflicterende belangen. Dit betekent wellicht vooral een verschuiving van werkzaamheden. Meer overleg aan de voorkant en meer overleg over (conflicterende) normen met als gewenste maar onzekere uitkomst: meer maatwerk.

2.2 Samenvatting

Implementatie Omgevingswet

Uitstel van de Omgevingswet

- Twee derde (66%) van de gemeenteambtenaren vindt het goed dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld. Vooral ambtenaren die er straks mee moeten werken onderschrijven de stelling (76%).
- Volgens bijna de helft van de gemeenteambtenaren (48%) was het uitstel voor hun gemeente ook nodig.
- Een vijfde van de gemeenteambtenaren (21%) denkt dat de invoering van de Omgevingswet per 2021 voor hun gemeente *geen* probleem was.
- Vier op de tien gemeenteambtenaren (41%) denken dat een jaar uitstel voldoende is. Een vijfde (20%) is het hier niet mee eens. De overige 39 procent spreekt zich niet uit of weet het niet.
- Zeven op de tien ambtenaren (71%) denken dat de invoering sowieso was uitgesteld, ook zonder corona.
- Bijna vier op de tien ambtenaren (38%) verwachten dat de Omgevingswet minimaal nog een keer uitgesteld zal worden
- Een op de tien (10%) denkt dat de Omgevingswet er uiteindelijk niet zal komen.

Zorgen van de Eerste Kamer over de Omgevingswet

- Gemeenteambtenaren herkennen zich het meeste in de zorgen van de Eerste Kamer over burgerparticipatie (63%, Omgevingswet is daar geen garantie voor), extra kosten voor overheden (62%), financiële en ambtelijke capaciteit van gemeenten (51%) en te veel optimisme dat de Omgevingswet de huidige knelpunten in het omgevingsrecht zal oplossen (40%).

Participatie en DSO

- Bijna de helft (49%) van de gemeenteambtenaren geeft aan dat de gemeente waar zij werken participatiebeleid heeft. Een kwart (24%) weet dit niet en 21 procent geeft aan dat hun gemeente er nog mee bezig is om dit te ontwikkelen of vast te stellen.
- Zes op de tien (61%) van de gemeenteambtenaren weten niet of zij aangesloten zijn op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Een vijfde (21%) zegt al aangesloten te zijn.
- De helft van de gemeenteambtenaren (50%) zegt al sinds 2019 of sinds dit jaar te oefenen met het DSO. Een kwart (23%) gaat binnenkort beginnen met oefenen. Eveneens een kwart (25%) weet dit niet.

Ondersteuning door VNG

- Meer dan een derde (36%) van de gemeenteambtenaren die ondersteuning krijgen van VNG geven aan dat de ondersteuning is toegenomen sinds 2019. Een kwart (26%) ervaart geen verschil.
- Gemeenteambtenaren die behoefte hebben aan meer ondersteuning van de VNG willen vooral ondersteuning bij het veranderen van de interne werkwijze, bij het Omgevingsplan en het DSO.

Op koers richting 2022?

- De helft van de gemeenteambtenaren (50%) stelt dat de gemeente op koers ligt om de Omgevingswet per 1 januari 2022 succesvol in te voeren. Dat is iets meer dan het aandeel gemeenteambtenaren dat in 2019 van mening was dat hun organisatie op koers lag voor invoering per 1 januari 2021 (43%). In 2018 was dit 46 procent.
- Ongeveer de helft (44%) van de gemeenteambtenaren heeft de indruk dat men binnen de organisatie goed weet wat de Omgevingswet van hen vraagt. In 2019 was dit nog 54 procent.
- Zestien procent is het eens met de stelling dat de hele organisatie voldoende is voorbereid op de Omgevingswet, en niet alleen het ruimtelijke domein.
- Een derde (36%) van de gemeenteambtenaren is van mening dat er niet voldoende ambtelijke capaciteit is voor de implementatiefase.
- De helft van de gemeenteambtenaren (49%) vindt de komst van de Omgevingswet een goede ontwikkeling. Een kwart (26%) is neutraal en 18 procent is het niet eens met deze stelling.
- Vier op de tien gemeenteambtenaren (42%) vinden de invoering van de Omgevingswet nodig. Hier is een vijfde (21%) het niet mee eens.

Effecten Omgevingswet

Effecten op procedures: Ruimte voor initiatief en vrijheid in kaders

- Vier op de tien (41%) gemeenteambtenaren die vanuit hun domein actief of bekend zijn met de Omgevingswet geven aan dat hun gemeente het 'ja, mits' principe gaat toepassen, maar wel binnen vastgestelde kaders of op specifieke plaatsen. Een op de zeven (15%) geeft aan dat hun gemeente weinig kaders meegeeft en veel ruimte biedt voor initiatieven. Een derde (33%) van deze groep ambtenaren weet niet hoe de gemeente dit gaat invullen.
- Op lokaal niveau zijn de meningen verdeeld over het effect van de Omgevingswet. Het aandeel gemeenteambtenaren dat het eens of oneens is met de stellingen dat de Omgevingswet zal leiden tot een gelijk speelveld voor initiatiefnemers (28% eens om 28% oneens), zorgvuldigere participatietrajecten (30% eens om 26% oneens), eenvoudigere ruimtelijke procedures voor initiatiefnemers (33% eens om 29% oneens) en meer duidelijkheid over ruimtelijke kaders voor initiatiefnemers (30% eens om 31% oneens) is vergelijkbaar.
- Ruim vier op de tien (44%) gemeenteambtenaren denken dat de Omgevingswet zal leiden tot meer maatwerk in ruimtelijke plannen.
- Een derde (33%) is het niet eens met de stelling dat de Omgevingswet zal leiden tot snellere besluitvorming. Eveneens een derde (33%) verwacht geen verlichting van de onderzoekslasten voor initiatiefnemers.
- Meer dan de helft van de gemeenteambtenaren (53%) verwacht meer ambtelijke inzet van de gemeente en eveneens 53 procent verwacht meer discussie over normen (bv. milieuhinder). Drie op de tien gemeenteambtenaren (31%) verwachten dan ook meer juridische procedures.

Regionale en bovenregionale effecten

- Bijna vier op de tien (37%) zijn het oneens met de stelling dat de Omgevingswet wet- en regelgeving al vereenvoudigen, drie op de tien (31%) zijn het wel eens met de stelling.
- Gemeenteambtenaren zijn verdeeld over de vraag of de Omgevingswet de ruimtelijke ordening in Nederland wezenlijk zal veranderen. Drie op de tien (31%) denken van wel, maar eveneens drie op de tien (29%) zijn het niet eens met deze stelling.
- Meer dan de helft (55%) denkt niet dat de Omgevingswet bijdraagt aan het oplossen van het woningtekort, de overheid meer grip krijgt op de fysieke leefomgeving (44% oneens), helpt om de energietransitie in goede banen te leiden (32% oneens) of zal leiden tot een betere rolverdeling tussen overheden (32% oneens). Al met al zijn drie op de tien ambtenaren (31%) het oneens met de stelling dat de Omgevingswet zal helpen om de grote opgaven in samenhang op te lossen.

3 Implementatie van de Omgevingswet

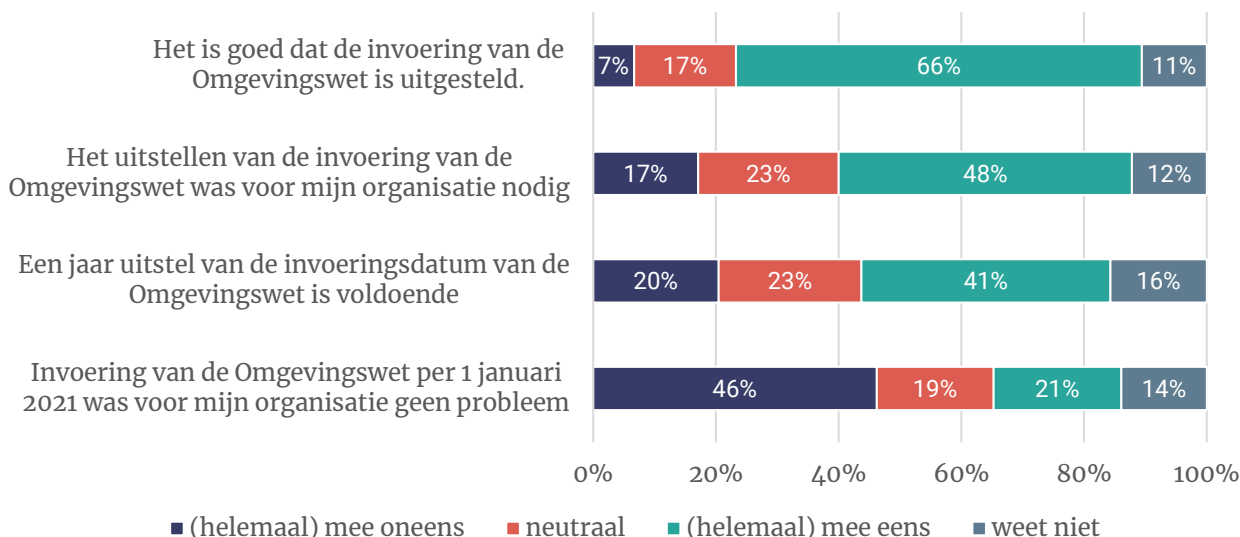
3.1 Inleiding

Voor de zomer is besloten om de invoering van de Omgevingswet uit te stellen tot 1 januari 2022. Het uitstel is het gevolg van de impact van enerzijds de uitdagende implementatieopgave en anderzijds de coronacrisis². Over het uitstel hebben we de gemeenteambtenaren een aantal vragen gesteld. Was het uitstel nodig en is één jaar voldoende? Herkennen gemeenteambtenaren zich in de zorgen van de Eerste Kamer³? Daarnaast zijn we benieuwd hoe de ambtenaren aankijken tegen de implementatie richting 1 januari 2022: liggen gemeenten op koers, is er voldoende ondersteuning door VNG en hebben gemeenten hun participatiebeleid op orde?

3.2 Hoe denken gemeenteambtenaren over het uitstel van de invoering van de Omgevingswet?

We hebben de betrokken gemeenteambtenaren gevraagd hoe zij denken over het uitstel van de invoering van de Omgevingswet en in hoeverre invoering per 2021 voor hun gemeente een probleem was. Uit blijkt dat twee derde (66%) van de gemeenteambtenaren het goed vindt dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld. Vooral ambtenaren die vanuit hun domein er straks mee moeten werken onderschrijven de stelling (76%). Volgens bijna de helft van de gemeenteambtenaren (48%) was het uitstel voor hun gemeente ook nodig. Wederom zijn ambtenaren die meer kennis hebben van de Omgevingswet het vaker (helemaal) eens met deze stelling dan ambtenaren die wat verder van de wet afstaan.

Figuur 3 – Uitstel Omgevingswet 1

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/01/inwerkingtreding-omgevingswet-vraagt-extra-tijd>

³ https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20200128/veel_vragen_over_invoeringswet

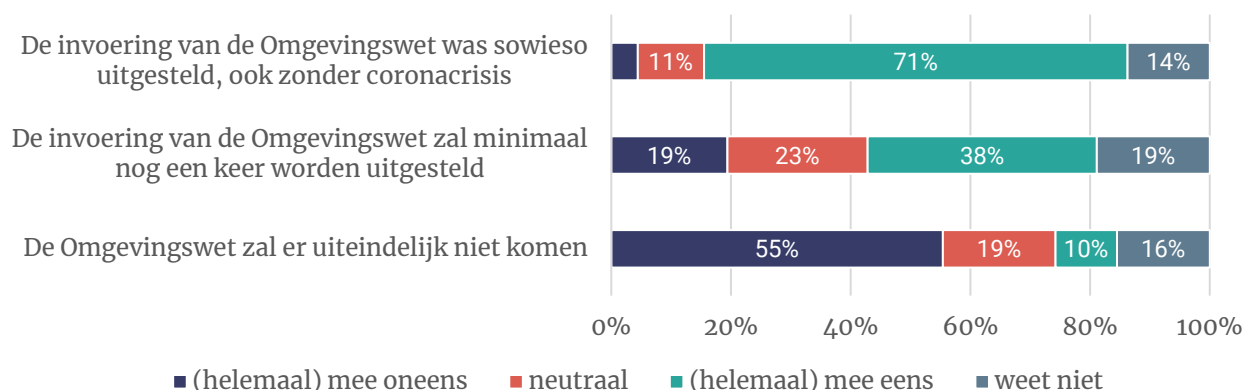
Een op de vijf ambtenaren (21%) stelt dat de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021 voor hun organisatie geen probleem was geweest. Bijna de helft van de gemeenteambtenaren (46%) is het (helemaal) oneens met de stelling en denkt dus de invoering per 1 januari 2021 wél een probleem was. Ook hier geldt dat ambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet het vaker oneens zijn met deze stelling. Tot slot hebben we gevraagd of een jaar uitstel voldoende is. Vier op de tien gemeenteambtenaren (41%) denken van wel. Ongeveer een kwart (23%) spreekt zich hier niet over uit en 20 procent van de gemeenteambtenaren denkt niet dat een jaar uitstel voldoende is. Ook hier zijn ambtenaren met meer (veronderstelde) kennis van de wet kritischer op de termijn van 1 jaar.

De langere voorbereidingstijd gebruiken ambtenaren vooral om:

- de opgelopen achterstand bij de implementatie in te halen;
- de implementatie beter uit te werken, voor te bereiden en uit te denken;
- de organisatie beter voor te bereiden;
- de ICT-infrastructuur op orde te krijgen, goed in te richten en aanbesteden;
- te testen, te experimenteren en pilots te starten;
- de gemeenteraad beter voor te bereiden en te betrekken;
- door te gaan op de ingezette weg.

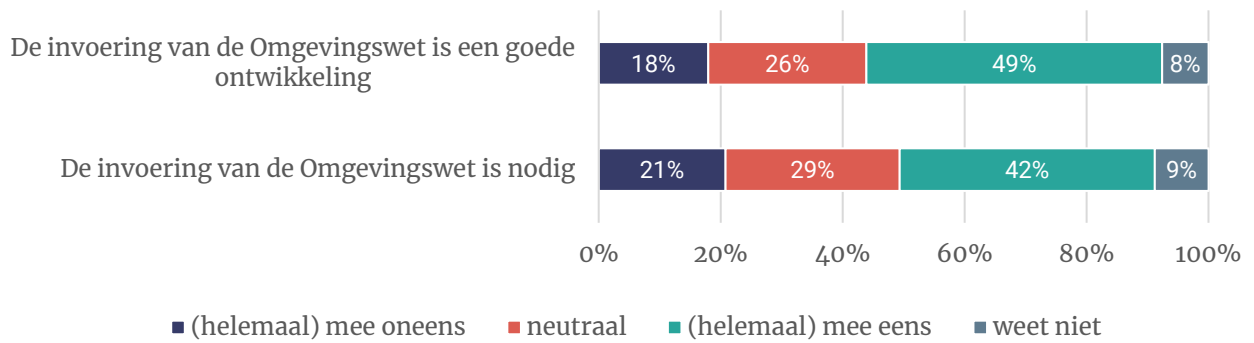
De Omgevingswet is uitgesteld vanwege een combinatie van vertraging in de implementatie en de effecten van de coronacrisis. Zeven op de tien ambtenaren (71%) denken dat de invoering van de Omgevingswet sowieso was uitgesteld, ook zonder de coronacrisis (Figuur 4). Vervolgens hebben we gevraagd of ambtenaren denken dat de invoering minimaal nog een keer uitgesteld wordt. Bijna vier op de tien ambtenaren (38%) denken van wel. Een kwart (23%) stelt zich neutraal op en 19 procent is het hier niet mee eens. Tot slot denkt een op de tien (10%) dat de Omgevingswet er uiteindelijk helemaal niet zal komen. Meer dan de helft – 55 procent – is het hier niet mee eens.

Figuur 4 – Uitstel Omgevingswet 2

De helft van de gemeenteambtenaren (49%) vindt de komst van de Omgevingswet een goede ontwikkeling (Figuur 5). Een kwart (26%) is neutraal en 18 procent is het niet eens met deze stelling. In 2018 vond 46 procent van de gemeenteambtenaren de invoering van de Omgevingswet een goede ontwikkeling. Verder vinden vier op de tien gemeenteambtenaren (42%) de invoering van de Omgevingswet nodig. Hier is een vijfde (21%) het niet mee eens en drie op de tien (29%) hebben hier geen uitgesproken mening over.

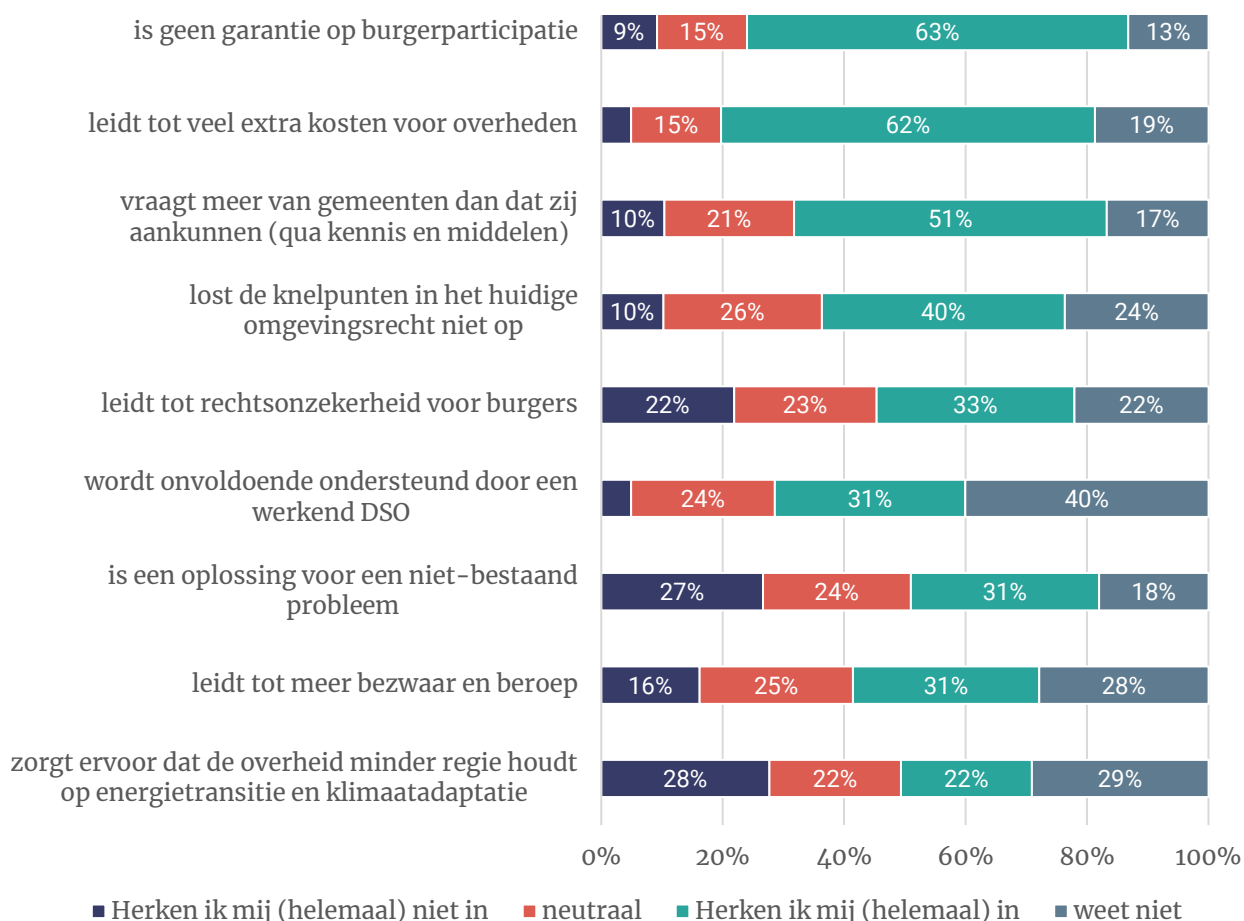
Figuur 5 – Mening over de invoering

3.3 Herkennen ambtenaren zich in de zorgen van de Eerste Kamer?

In februari 2020 is de invoeringswet Omgevingswet in de Eerste Kamer behandeld. Bij de behandeling zijn er verschillende zorgen geuit en kanttekeningen gezet bij de invoering van de Omgevingswet en de toenmalige stand van zaken. Een deel van deze zorgen ging over de implementatie van de wet, maar ook meer basale zorgen – over het nut en de noodzaak van de wet – werden geuit. We hebben aan de gemeenteambtenaren gevraagd in hoeverre zij zich herkennen in de zorgen van de Eerste Kamer.

Figuur 6 - Zorgen Eerste Kamer: De Omgevingswet ...

Gemeenteambtenaren herkennen zich het meeste in de zorgen van de Eerste Kamer over burgerparticipatie (63%, Omgevingswet is daar geen garantie voor), extra kosten voor overheden (62%), dat de wet meer vraagt (qua kennis en middelen) dan gemeenten aankunnen (51%) en te veel optimisme dat de Omgevingswet de huidige knelpunten in het omgevingsrecht zal oplossen (40%, Figuur 6). Maar ook op de andere onderdelen zijn er méér ambtenaren die de zorgen van de Eerste Kamer herkennen dan degenen die de zorgen niet delen. Zo denkt ongeveer een derde van de ambtenaren dat de Omgevingswet zal zorgen voor méér rechtsongelijkheid voor burgers en tot meer bezwaar en beroep en dat het een oplossing is voor een niet-bestaand probleem. Ook ongeveer een derde denkt niet dat de Omgevingswet ondersteund zal worden door een werkend DSO. De groep die de zorgen van de Eerste Kamer op deze punten niet deelt, is ongeveer een vijfde.

Veel ambtenaren zijn neutraal op deze stellingen of weten het niet. Dit geldt met name voor de zorgen over een werkend DSO. Vier op de tien (40%) geven aan dit niet te weten. Deze groep bestaat grotendeels uit ambtenaren die wat verder van de Omgevingswet afstaan, maar ook 30 procent van de ambtenaren die wel vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet zeggen het niet te weten. Dit duidt erop dat er over het DSO binnen de gemeenten nog veel onbekendheid is.

3.4 Hoe gaat het met het oefenen met het DSO?

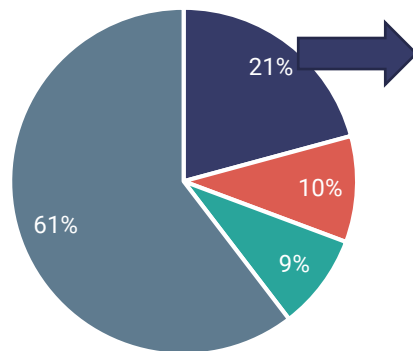
Zorg Eerste Kamer: Het Digitaal Stelsel Omgeving

Over een tijdige en goede implementatie van het DSO maakte meerdere Eerste Kamerleden zich zorgen. Het DSO is nodig voor de uitvoering van de Omgevingswet. Het is het loket voor initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden, bijvoorbeeld voor vergunningaanvragen, inzicht in beleidsregels en informatie over de kwaliteit van de leefomgeving.

Aan gemeenteambtenaren hebben we gevraagd of zij al aangesloten zijn op het DSO (Figuur 7).

Figuur 7 – Al aangesloten op het DSO?

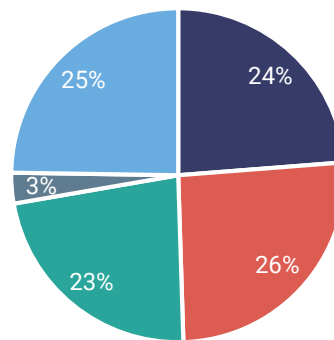
- Ja, we zijn aangesloten
- Nee, maar wel een tijdslot
- Nee, en nog geen tijdslot
- Weet ik niet

Figuur 8 – Al aan het oefenen met het DSO?

(uitsluitend gevraagd als de gemeente al is aangesloten)

- Ja, al in 2019
- Ja, in 2020
- Nee, maar wel binnenkort
- Nee, is nog niet ingepland
- Weet ik niet

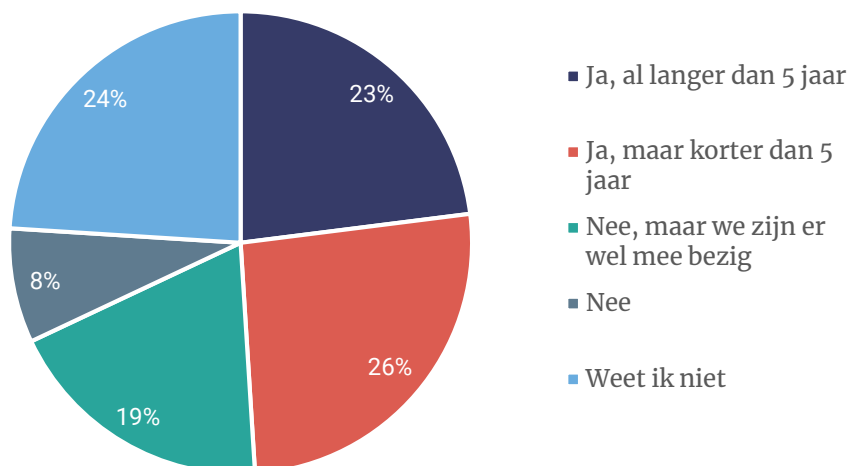
Zes op de tien gemeenteambtenaren (61%) geven aan dit niet te weten. Ook voor de ambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet geldt dat 53 procent dit niet weet. Een kwart (24%) van de gemeenteambtenaren geeft aan dat hun gemeente is aangesloten. Een tiende (11%) is nog niet aangesloten, maar heeft wel al een tijdslot toegewezen gekregen en eveneens een tiende (11%) is nog niet aangesloten en heeft ook nog geen tijdslot.

Aansluitend hebben we aan de gemeenteambtenaren die aangaven dat de gemeente is aangesloten op het DSO gevraagd of men al aan het oefenen is met het DSO (Figuur 8). Volgens de helft (51%) van deze (kleine) groep is dit het geval: een kwart (26%) is in 2019 begonnen en een kwart (25%) in 2020. Eveneens een kwart (23%) gaat binnenkort beginnen met oefenen en 3 procent geeft aan dat het oefenen nog niet is ingepland.

3.5 Hebben gemeenten participatiebeleid?

De Omgevingswet wil meer ruimte geven voor ideeën van initiatiefnemers en voor lokale afwegingen. Participatie(beleid) speelt hierin een centrale rol. Bijna de helft (49%) van de gemeenteambtenaren geeft aan dat de gemeente waar zij werken al participatiebeleid heeft (Figuur 9). De helft hiervan (23%) al langer dan 5 jaar. Een op de vijf ambtenaren (21%) geeft aan dat hun gemeente er nog mee bezig is om dit te ontwikkelen of vast te stellen. Een kwart (24%) weet het niet.

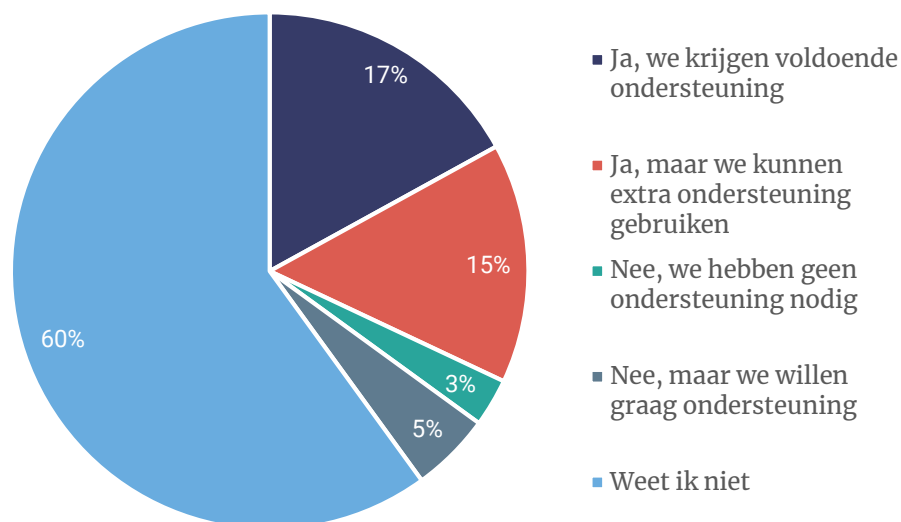
Figuur 9 – Heeft uw organisatie participatiebeleid?

3.6 Hoe beoordelen gemeenteambtenaren de ondersteuning door VNG?

De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie van de Omgevingswet. Dit doen zij bijvoorbeeld met behulp van routeplanners, keuzehulpen en implementatiecoaches. Aan de gemeenteambtenaren hebben we gevraagd of hun gemeente voldoende steun krijgt, of zij wat merken van de extra ondersteuning en waar zij nog behoefte aan hebben qua ondersteuning.

Figuur 10 – Krijgt uw gemeente voldoende ondersteuning van de VNG?

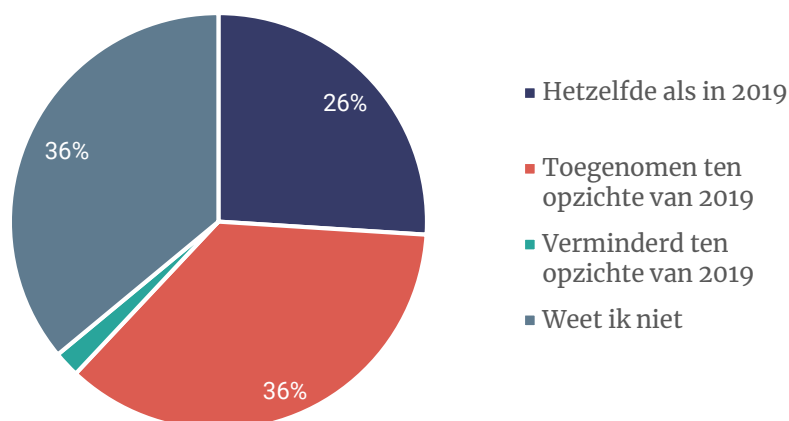

Een meerderheid van de ondervraagde ambtenaren (60%) heeft geen kennis van de ondersteuning vanuit de VNG en antwoordt 'weet niet'. Van het overige deel geeft 5 procent aan geen ondersteuning te krijgen, maar dit graag te willen en 3 procent van de gemeenteambtenaren zegt geen ondersteuning te krijgen en ook niet nodig te hebben. Verder stelt 17 procent voldoende ondersteuning te krijgen en geeft 15 procent aan extra ondersteuning te kunnen gebruiken.

De VNG heeft aangegeven in de aanloop naar de implementatie extra ondersteuning te bieden. Wij vroegen de gemeenteambtenaren die kennis hebben van de ondersteuning die de VNG biedt, wat zij hiervan merken. Meer dan een derde (36%) van deze (kleine) groep geeft aan dat de ondersteuning is toegenomen sinds 2019 (Figuur 11 – Wat merkt u van de extra VNG ondersteuning²¹). Een kwart (26%) ervaart geen verschil en een derde (36%) weet dit niet.

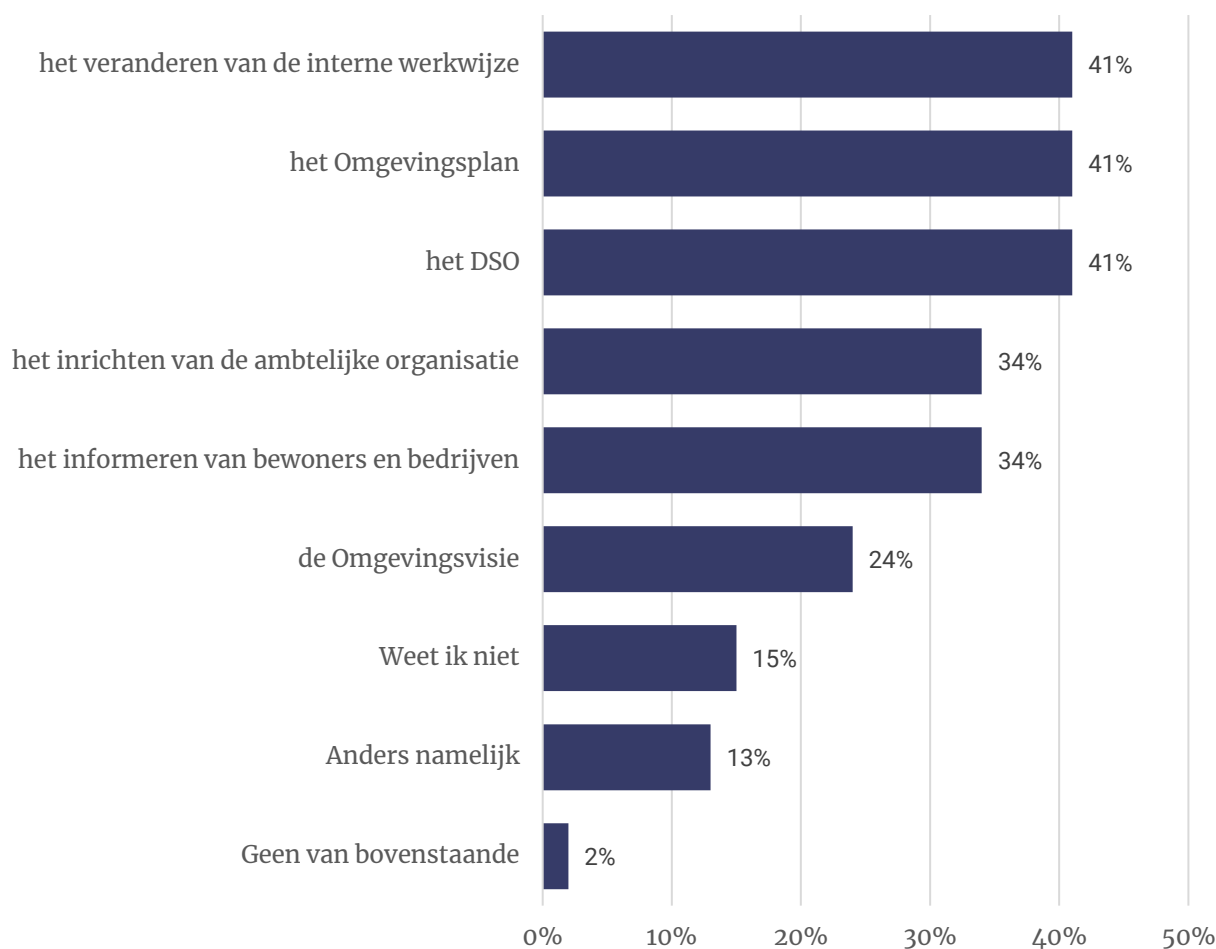
Figuur 11 – Wat merkt u van de extra VNG ondersteuning?

(uitsluitend gevraagd aan ambtenaren die aangeven ondersteuning te krijgen)

Gemeenteambtenaren die aangaven op de hoogte te zijn van de ondersteuning door VNG en zij die behoefte hebben aan meer ondersteuning van de VNG willen vooral ondersteuning bij het veranderen van de interne werkwijze (41%), bij het Omgevingsplan (41%) en het DSO (41%, 2). Ook het inrichten van de ambtelijke organisatie (34%) en het informeren van bewoners en bedrijven (34%) worden relatief vaak genoemd. Tot slot geeft 13 procent van deze groep aan behoefte te hebben aan andere vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld modelbrieven en een modellegesverordening, financiële middelen, belangenbehartiging en ondersteuning bij de samenwerking met ketenpartners en (IT-)leveranciers.

Figuur 12 – Aan wat voor ondersteuning heeft u behoefte? Ondersteuning met betrekking tot...:

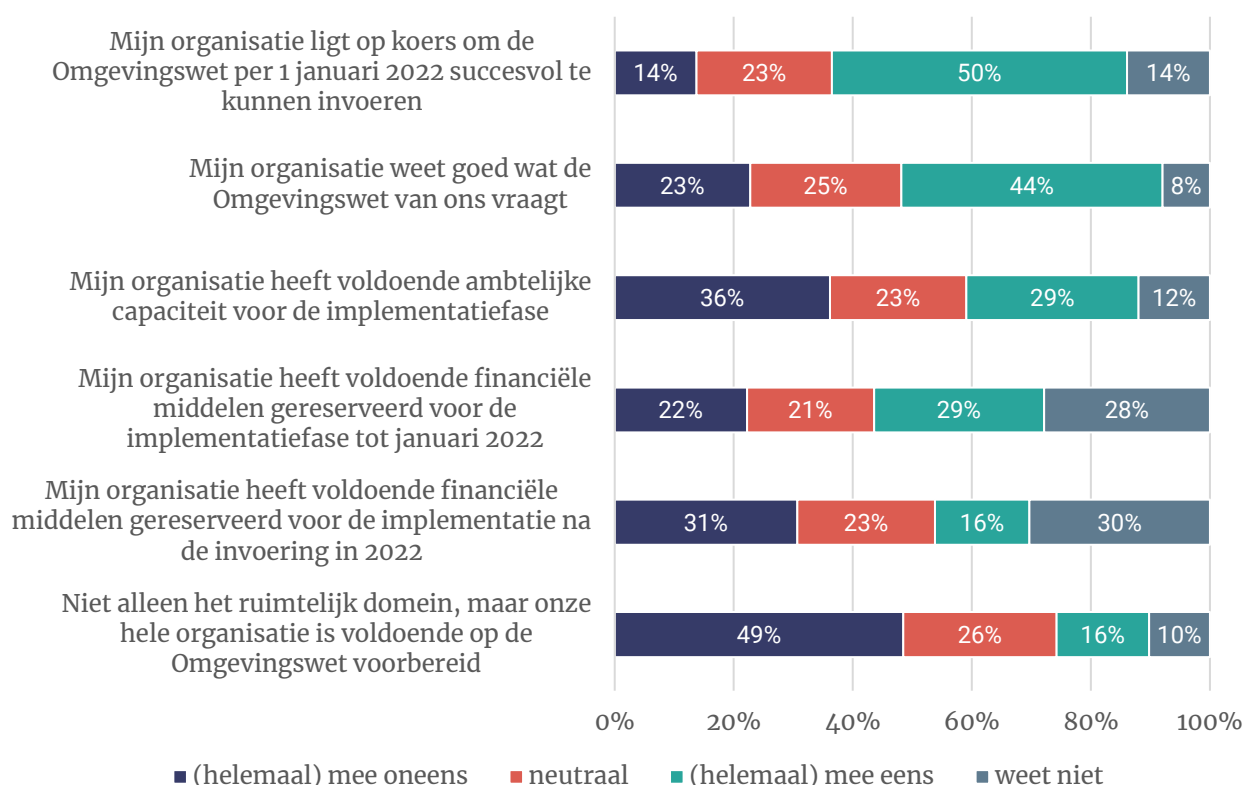

3.7 Hebben ambtenaren er vertrouwen in dat januari 2022 haalbaar is?

Nu de invoering van de Omgevingswet met een jaar is uitgesteld is het de vraag of gemeenteambtenaren voor hun gevoel op koers liggen voor de invoering per 1 januari 2022. Hebben zij er vertrouwen in dat hun organisatie er dan klaar voor is?

De helft van de van de gemeenteambtenaren (50%) stelt dat de gemeente op koers ligt om de Omgevingswet per 1 januari 2022 succesvol in te voeren (Figuur 13). Dat is iets meer dan het aandeel gemeenteambtenaren dat in 2019 van mening was dat hun organisatie op koers lag voor invoering per 1 januari 2021 (43%). In 2018 was dit 46 procent. Het aandeel gemeenteambtenaren wat nu – een jaar en drie maanden voor de invoering – zegt op koers te liggen is daarmee vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Figuur 13 – Op koers voor invoering per 2022

De invoering van de Omgevingswet vraagt om een andere manier van werken van de gemeentelijke organisaties. Niet alleen voor de ambtenaren actief in het ruimtelijk domein, maar ook medewerkers in andere domeinen krijgen hier mee te maken. Ongeveer de helft (44%) van de gemeenteambtenaren heeft de indruk dat men binnen de organisatie goed weet wat de Omgevingswet van hen vraagt. In 2019 was dit aandeel 54 procent. Deze daling wordt mogelijk verklaard doordat de Omgevingswet richting de invoering steeds verder doordringt in de organisatie en meer ambtenaren betrokken worden bij de implementatie. Met name gemeenteambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet zijn het vaker oneens met de stelling dat de organisatie goed weet wat de Omgevingswet van hen vraagt.

Om dit beter te kunnen duiden hebben we gevraagd in hoeverre gemeenteambtenaren denken dat de hele organisatie – dus niet alleen het ruimtelijk domein – voldoende voorbereid is op de invoering. Wat blijkt: 16 procent is het hier (helemaal) mee eens en de helft (49%) van de gemeenteambtenaren is het (helemaal) oneens met deze stelling.

Voorbereiden op de Omgevingswet betekent ook dat er voldoende ambtelijke capaciteit en financiële middelen beschikbaar zijn voor de implementatie. Ruim een derde van de gemeenteambtenaren (36%) vindt dat er niet voldoende ambtelijke capaciteit is voor de implementatiefase. Ook hier geldt dat ambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet hier vaker negatief over oordelen (44%) dan ambtenaren die hier inhoudelijk minder mee te maken hebben.

De implementatie van de Omgevingswet heeft twee fasen: tot en na de invoering per 1 januari 2022. De vraag of de eigen organisatie voldoende financiële middelen heeft gereserveerd voor beide fasen is lastig te beantwoorden voor een deel van de gemeenteambtenaren. Voor beide stellingen geldt dat drie op de tien (28% om 30%) gemeenteambtenaren dit niet weten. Bovendien geeft in beide gevallen een op de vijf ambtenaren (21% om 23%) een neutraal antwoord. Van de gemeenteambtenaren die hier wel een mening over hebben denkt 29 procent dat de organisatie voldoende middelen heeft gereserveerd tot aan de invoering per 1 januari 2022. Wanneer het gaat om de implementatiefase na 2022 neemt dit aandeel af naar 16 procent.

4 Effecten van de Omgevingswet

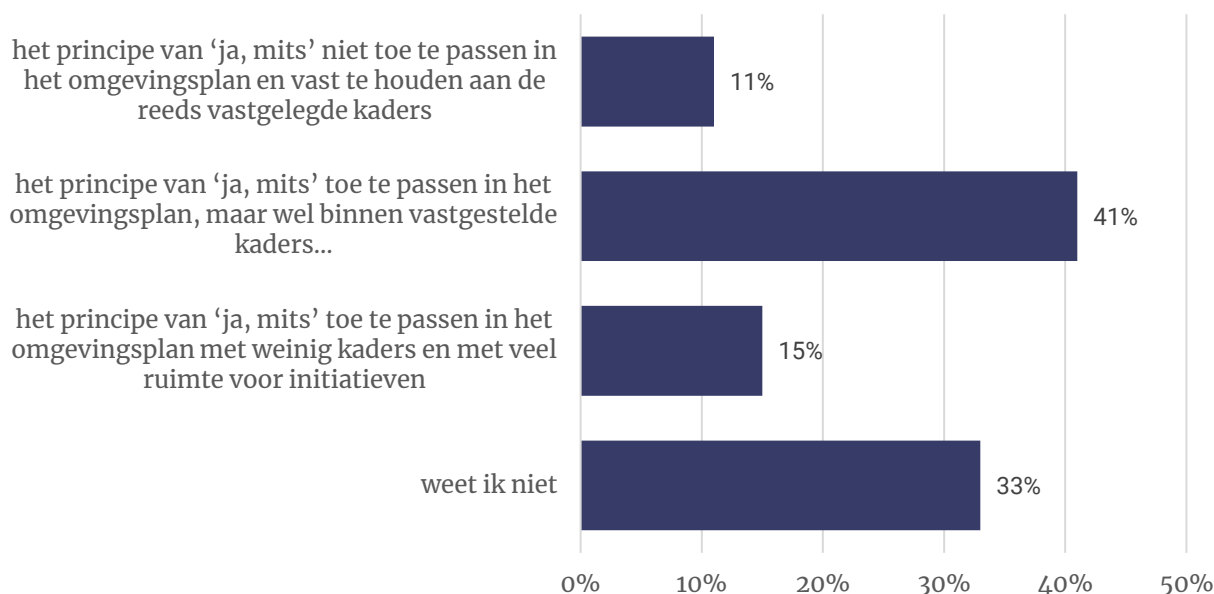
4.1 Inleiding

De Omgevingswet heeft als uitgangspunten het omgevingsrecht inzichtelijk te maken (voor initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden), de leefomgeving centraal te stellen, ruimte te bieden aan lokaal maatwerk en snellere besluitvorming⁴. Aan de gemeenteambtenaren hebben we hierover een aantal stellingen voorgelegd. Hoe kijken zij naar de effecten van de Omgevingswet?

4.2 Welke effect heeft de Omgevingswet op het ruimtelijk beleid van de gemeente?

Vier op de tien (41%) gemeenteambtenaren die vanuit hun domein actief of bekend zijn met de Omgevingswet geven aan dat hun gemeente het 'ja, mits' principe gaat toepassen, maar wel binnen vastgesteld kaders of op specifieke plaatsen (Figuur 14). Een op de zeven (15%) geeft aan dat hun gemeente weinig kaders meegeeft en daarmee veel ruimte biedt voor initiatieven. Hier tegenover stelt 11 procent dat het 'ja, mits' in hun gemeente niet wordt toegepast en de gemeente ervoor kiest om vast te houden aan al vastgelegde kaders. Een derde (33%) weet (nog) niet hoe de gemeente dit gaat invullen.

Figuur 14 – Mijn gemeente is van plan...

Aansluitend hebben we aan gemeenteambtenaren gevraagd of zij hun antwoord kunnen toelichten. Uit de beantwoording blijkt dat veel ambtenaren het ervaren als een zoektocht. Enerzijds wil je als gemeente initiatiefnemers veel ruimte geven, anderzijds wil je bestuurlijk gezien ook kaders stellen om duidelijkheid te bieden, zowel voor initiatiefnemers als belanghebbenden. Meerdere ambtenaren beschrijven dit als een 'angst voor het onbekende'.

⁴ <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/stelsel-omgevingswet/uitgangspunten-doelen-omgevingswet/#:-:text=Met%20de%20Omgevingswet%20wordt%20het,bereiken%20en%20in%20stand%20houden.>

Het is voor het gemeentebestuur moeilijk om kaders los te laten. Wat komt er dan op ons af en wat betekent dit voor de rechtsbescherming van burgers? Hoe beschermen we onze bijzondere waarden en kwaliteiten? Hoe gaan we om met initiatieven die mogelijk ongewenst zijn? Daarnaast geven meerdere ambtenaren aan dat hun gemeente al jaren vanuit de 'ja, mits' gedachte werkt. Meedenken met initiatiefnemers is voor hen een logisch uitgangspunt. De grootste winst van de Omgevingswet zit volgens hen in het meer integraal werken, want daar ontbreekt het weleens aan. Tot slot stellen ambtenaren dat het invoeren van 'ja, mits' een groeiend proces is waar ambtenaren, wethouders en raadsleden gezamenlijk stappen in moeten zetten.

4.3 Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op procedures rondom ruimtelijke inrichting?

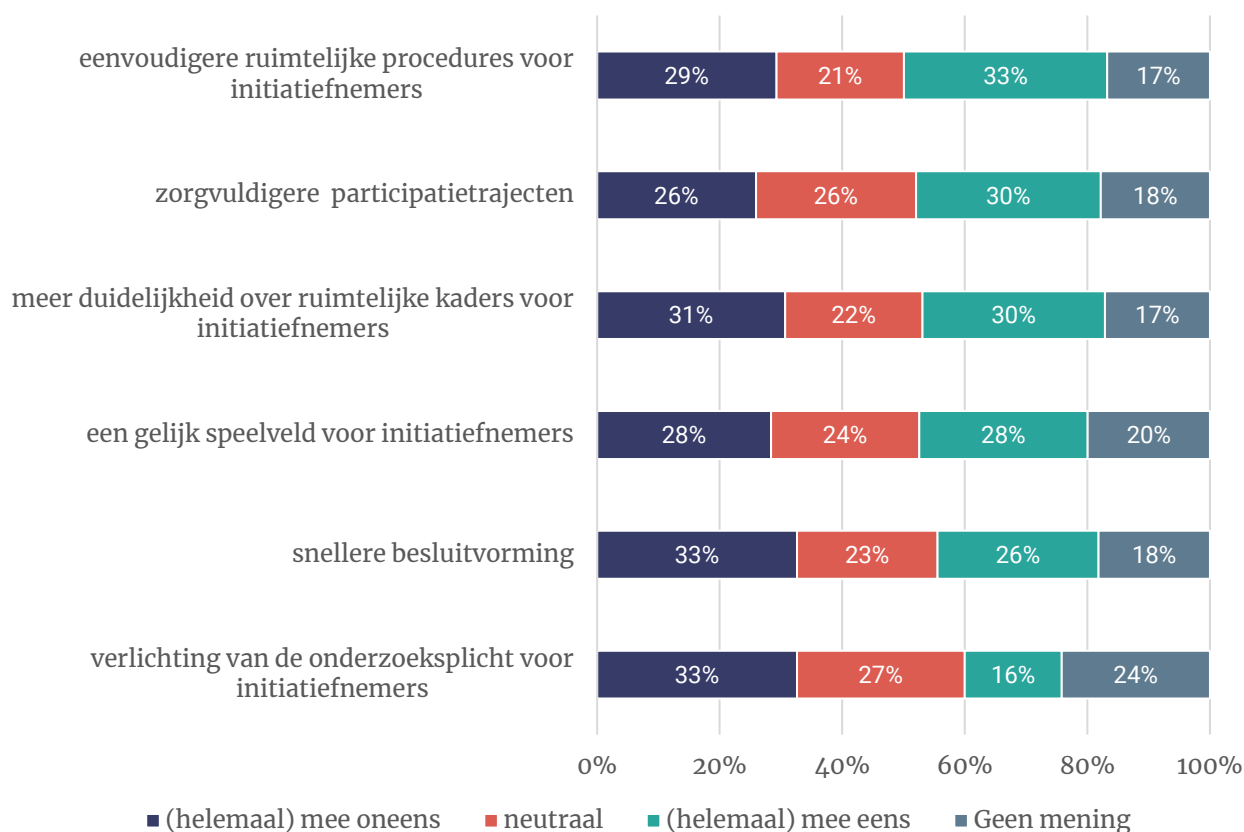
De gestelde uitgangspunten van de Omgevingswet beschrijven een aantal voordelen ten opzichte van het huidige omgevingsrecht, bijvoorbeeld wanneer het gaat om de doorlooptijd van procedures en besluitvorming. Deze voordelen hebben we voorgelegd aan gemeenteambtenaren, in hoeverre zijn zij het hiermee eens?

Het aandeel gemeenteambtenaren dat het eens of oneens is met de stellingen dat de Omgevingswet zal leiden tot eenvoudigere ruimtelijke procedures voor initiatiefnemers (33% eens om 29% oneens), zorgvuldigere participatietrajecten (30% eens om 26% oneens), meer duidelijkheid over ruimtelijke kaders voor initiatiefnemers (30% eens om 31% oneens) en een gelijk speelveld voor initiatiefnemers (28% eens om 28% oneens) is vergelijkbaar (Figuur 15 – De Omgevingswet zorgt binnen de gemeente waar ik werk voor...De meningen hierover zijn dus verdeeld. Ambtenaren die vanuit hun domein bekend zijn met de Omgevingswet zijn het vaker oneens met deze stellingen dan ambtenaren die wat verder van de Omgevingswet afstaan.

Een derde (33%) van de gemeenteambtenaren is het niet eens met de stelling dat de Omgevingswet zal leiden tot snellere besluitvorming. Een kwart van de ambtenaren (26%) is het hier wel mee eens. Eveneens een derde (33%) verwacht niet dat de Omgevingswet een verlichting van de onderzoeksplicht betekent voor initiatiefnemers, 16 procent denkt van wel en een kwart (24%) weet dit niet.

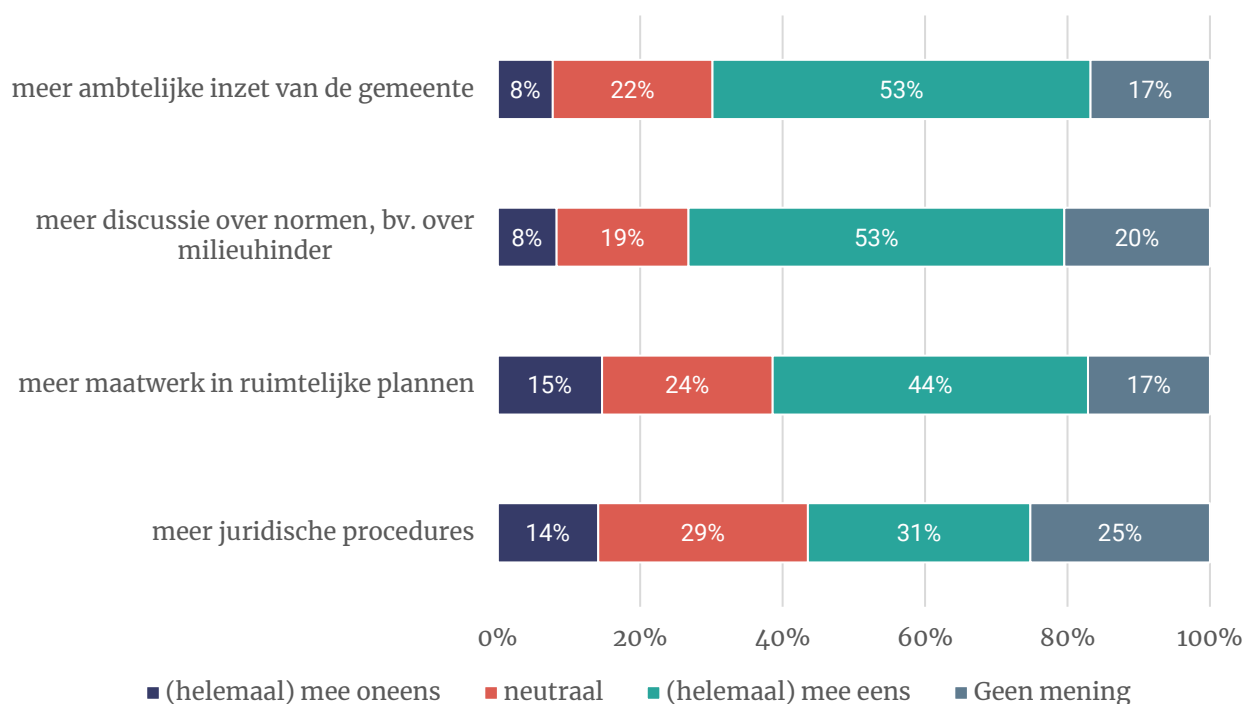
Figuur 15 – De Omgevingswet zorgt binnen de gemeente waar ik werk voor...

Meer dan de helft van de gemeenteambtenaren (53%) verwacht dat de Omgevingswet zal leiden tot meer ambtelijke inzet en vier op de tien (44%) denken dat de Omgevingswet zal leiden tot meer maatwerk in ruimtelijke plannen (Figuur 16). Verder verwacht 53 procent van de gemeenteambtenaren meer discussie over normen wanneer de Omgevingswet in werking is getreden.

Over de vraag of de Omgevingswet zal leiden tot meer juridische procedures zijn de meningen verdeeld: drie op de tien gemeenteambtenaren (31%) denken van wel, maar een even groot deel (29%) stelt zich neutraal op en een kwart (25%) weet het niet. Een klein deel, 14 procent, is het oneens met de stelling.

Figuur 16 – De Omgevingswet zorgt binnen de gemeente waar ik werk voor...

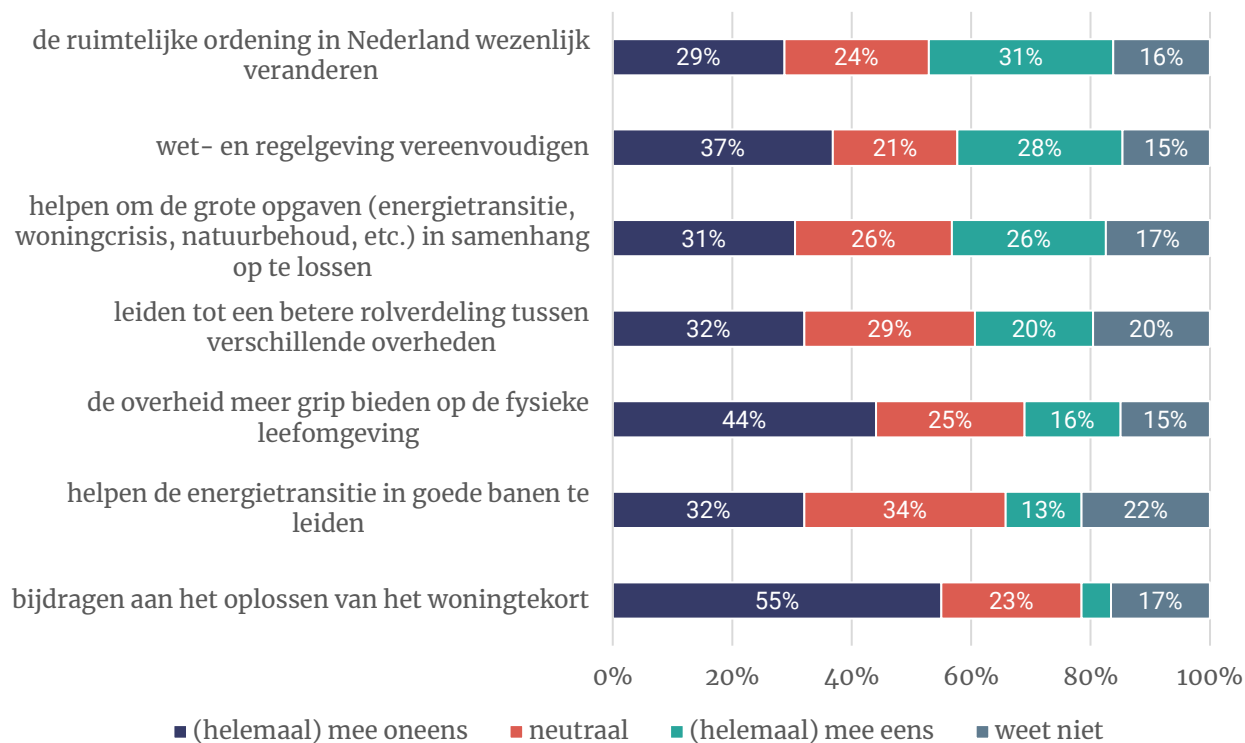
4.4 Welke effecten verwachten gemeenteambtenaren op regionaal en nationaal niveau?

Gemeenteambtenaren zijn verdeeld over de vraag of de Omgevingswet de ruimtelijke ordening in Nederland wezenlijk zal veranderen (Figuur 17). Meer dan de helft (55%) denkt niet dat de Omgevingswet bijdraagt aan het oplossen van het woningtekort, dat de overheid meer grip krijgt op de fysieke leefomgeving (44% oneens), helpt om de energietransitie in goede banen te leiden (32% oneens) of zal leiden tot een betere rolverdeling tussen overheden (32% oneens).

Al met al zijn drie op de tien ambtenaren (31%) het oneens met de stelling dat de Omgevingswet zal helpen om de grote opgaven in samenhang op te lossen, een even grote groep (29%) denkt dat de wet hier wel bij zal helpen, een kwart (24%) neemt geen stelling in en 16 procent weet het niet. Bijna vier op de tien (37%) zijn het oneens met de stelling dat de Omgevingswet zal zorgen voor een vereenvoudiging van wet- en regelgeving, drie op de tien (31%) zijn het wel eens met de stelling. In 2019 was 26 procent het eens met deze stelling.

In een toelichting geven ambtenaren aan dat bijvoorbeeld bij de woningmarkt er meer aspecten spelen dan het omgevingsrecht. Financiële aspecten zijn minstens zo belangrijk.

Figuur 17 – De Omgevingswet zal...

A Bijlage vragenlijst

A. Routingsvraag/algemeen

1a. Werkt u bij een gemeente?

☐	Ja
☐	Nee

**Routing 'Nee' = geen gemeente:
<naar einde vraaglijst → niet de doelgroep>**

1b. Werkt u bij een ...

☐	Groeigemeente
☐	Krimpgemeente
☐	Weet ik niet

1.c Is uw gemeente een centrumgemeente?

☐	Ja
☐	Nee
☐	Weet ik niet

2. Hoeveel ambtenaren werken er binnen uw organisatie?

☐	Tot 250 ambtenaren
☐	250 tot 500 ambtenaren
☐	500 tot 1000 ambtenaren
☐	1000 tot 2000 ambtenaren
☐	Meer dan 2000 ambtenaren

3. In welk domein of specialisme bent u actief?

Meerdere antwoorden mogelijk

1	☐	Bestuur & organisatie
2	☐	Financiën
3	☐	HRM, personeelszaken
4	☐	Dienstverlening
5	☐	ICT
6	☐	Zorg, welzijn, jeugd (sociaal domein)
7	☐	Werk & inkomen
8	☐	Ruimtelijke ordening, Mobiliteit en Wonen
9	☐	Groen, milieu, duurzaamheid
10	☐	Juridische dienstverlening
11	☐	Onderwijs, wetenschap
12	☐	Veiligheid, justitie
13	☐	Economie, handel
14	☐	Onderzoek
15	☐	Innovatie
16	☐	Buitendienst (wagenpark, faciliteiten, groen, reparatie, onderhoud)
17	☐	Communicatie
18	☐	Geen van bovengenoemde

Routing: < naar 4a> indien vraag 3 = 1, 8, 9, 10, 14 en 17. Overige domeinen/specialismen naar 3b

3b. Bent u bekend met de Omgevingswet?

	Ja, ik ben hier goed bekend mee	Ja, ik ben hier redelijk bekend mee	Ja, ik heb hier weleens van gehoord	Nee, ik heb hier niet bekend mee	Geen mening
	☐	☐	☐	☐	☐

Indien ja → naar 4a. Indien nee/geen mening → naar 14.

B. Implementatie Omgevingswet

4a. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen:

(random)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
Het is goed dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet was voor mijn organisatie nodig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021 was voor mijn organisatie geen probleem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een jaar uitstel van invoeringsdatum is voldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4b. De langere voorbereidingstijd van een jaar gebruikt mijn organisatie om...:

(Open antwoord)

5. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen:

(random)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
Mijn organisatie ligt op koers om de Omgevingswet per 1 januari 2022 succesvol te kunnen invoeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn organisatie weet goed wat de Omgevingswet van ons vraagt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn organisatie heeft voldoende ambtelijke capaciteit voor de implementatiefase	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn organisatie heeft voldoende financiële middelen gereserveerd voor de implementatiefase tot januari 2022	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn organisatie heeft voldoende financiële middelen gereserveerd voor de implementatie na de invoering in 2022	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De invoering van de Omgevingswet is een goede ontwikkeling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De invoering van de Omgevingswet is nodig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Niet alleen het ruimtelijk domein, maar onze hele organisatie is voldoende op de Omgevingswet voorbereid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. De Eerste Kamer heeft begin dit jaar een motie aangenomen die de regering verzoekt een regeling op te nemen die ervoor zorgt dat er een plicht ontstaat voor gemeenten om participatiebeleid op te stellen. Heeft uw organisatie participatiebeleid?

☐	Ja, al langer dan 5 jaar
☐	Ja, maar korter dan 5 jaar
☐	Nee, maar we zijn er wel mee bezig
☐	Nee
☐	Weet ik niet

7. Is uw gemeente aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)?

☐	Ja, we zijn aangesloten
☐	Nee, maar we hebben wel al een tijdslot voor de aansluiting toegewezen gekregen
☐	Nee, we hebben ook nog geen tijdslot
☐	Weet ik niet

<Routing naar 8> indien vraag 7 is 'Ja, we zijn aangesloten'

8. Is uw gemeente al aan het oefenen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)?

☐	Ja, we zijn al in 2019 begonnen met oefenen
☐	Ja, we zijn dit jaar (2020) al begonnen met oefenen
☐	Nee, we gaan binnenkort beginnen met oefenen
☐	Nee, we hebben dit nog niet ingepland
☐	Weet ik niet

9a. Krijgt uw gemeente voldoende ondersteuning van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) bij de implementatie van de Omgevingswet?

☐	Ja, we krijgen voldoende ondersteuning
☐	Ja, maar we kunnen extra ondersteuning gebruiken
☐	Nee, we hebben geen ondersteuning nodig
☐	Nee, maar we willen graag ondersteuning
☐	Weet ik niet

<Routing naar 9b> indien vraag 9a is 'Ja,'

9b. De VNG heeft aangegeven in de aanloop naar de implementatie extra ondersteuning te bieden, wat merkt u hiervan?

☐	De mate van ondersteuning is hetzelfde als in 2019
☐	De mate van ondersteuning is toegenomen ten opzichte van 2019
☐	De mate van ondersteuning is verminderd ten opzichte van 2019
☐	Weet ik niet

<Routing naar 9c> indien vraag 9a is 'Ja,' en 'Nee, maar we willen graag ondersteuning'

9c. Aan wat voor ondersteuning heeft u behoefte?

(Meerdere antwoorden mogelijk, random, tenzij onderste 2)

☐	Ondersteuning met betrekking tot het DSO
☐	Ondersteuning met betrekking de Omgevingsvisie
☐	Ondersteuning met betrekking tot het Omgevingsplan
☐	Ondersteuning met betrekking tot het informeren van bewoners en bedrijven
☐	Ondersteuning met betrekking tot het inrichten van de ambtelijke organisatie
☐	Ondersteuning met betrekking tot het veranderen van de interne werkwijze
☐	Anders namelijk; (INVULVELD)
☐	Geen van bovenstaande
☐	Weet ik niet

10. Leden van de Eerste Kamer hebben tijdens de behandeling van de Invoeringswet Omgevingswet in februari 2020 hun zorgen geuit over een aantal onderdelen van de Omgevingswet en de implementatie hiervan. In hoeverre herkent u zich in de onderstaande zorgen?

(random)

<i>De Omgevingswet...</i>	Herken ik mij helemaal in	Herken ik mij in	Neutraal	Herken ik mij niet in	Herken ik mij helemaal niet in	Weet ik niet
...zorgt ervoor dat de overheid minder regie houdt op energietransitie en klimaatadaptatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...leidt tot rechtsonzekerheid voor burgers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...is geen garantie op burgerparticipatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...lost de knelpunten in het huidige omgevingsrecht niet op	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...vraagt meer van gemeenten dan dat zij aankunnen (qua kennis en middelen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...leidt tot meer bezwaar en beroep	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...wordt onvoldoende ondersteund door een werkend DSO	☐	☐	☐	☐	☐	☐

...leidt tot veel extra kosten voor overheden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...is een oplossing voor een niet-bestaand probleem	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen:
(random)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
De invoering van de Omgevingswet was sowieso uitgesteld, ook zonder coronacrisis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De invoering van de Omgevingswet zal minimaal nog een keer worden uitgesteld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De Omgevingswet zal er uiteindelijk niet komen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

C. Effecten Omgevingswet

12a. Hoeveel ruimte voor initiatieven en vrijheid in kaders gaat uw gemeente geven in het Omgevingsplan? Geef met de schuifbalk aan wat het standpunt is ten opzichte van de omschrijvingen.

<schuifbalk tussen de drie omschrijvingen>

Mijn gemeente is van plan...

het principe van 'ja, mits' toe te passen in het omgevingsplan met weinig kaders en met veel ruimte voor initiatieven	het principe van 'ja, mits' toe te passen in het omgevingsplan, maar wel binnen vastgestelde kaders of alleen op specifieke plekken	het principe van 'ja, mits' <i>niet</i> toe te passen in het omgevingsplan en vast te houden aan de reeds vastgelegde kaders uit de huidige bestemmingsplannen	Weet ik niet
<< ----->>			☐

12b. Kunt u dit toelichten?

INVULVELD

De volgende vragen gaan over de beoogde voordelen van de wet voor initiatiefnemers en belanghebbenden.

13a .De Omgevingswet zorgt binnen de gemeente waar ik werk voor...

(random)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
zorgvuldigere participatietrajecten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
eenvoudigere ruimtelijke procedures voor initiatiefnemers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer duidelijkheid over ruimtelijke kaders voor initiatiefnemers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
een gelijk speelveld voor initiatiefnemers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
verlichting van de onderzoeksplicht voor initiatiefnemers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer maatwerk in ruimtelijke plannen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer juridische procedures	☐	☐	☐	☐	☐	☐
snellere besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer ambtelijke inzet van de gemeente	☐	☐	☐	☐	☐	☐
meer discussie over normen, bv. over milieuhinder	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De invoering van de Omgevingswet verandert niet alleen processen op lokaal niveau. Met de Omgevingswet wil de overheid ook regionale en bovenregionale ontwikkelingen beter mogelijk maken.

13b .De Omgevingswet zal...

(random)

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
wet- en regelgeving vereenvoudigen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de ruimtelijke ordening in Nederland wezenlijk veranderen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

de overheid meer grip bieden op de fysieke leefomgeving	☐	☐	☐	☐	☐	☐
leiden tot een betere rolverdeling tussen verschillende overheden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
helpen de energietransitie in goede banen te leiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bijdragen aan het oplossen van het woningtekort	☐	☐	☐	☐	☐	☐
helpen om de grote opgaven (energietransitie, woningcrisis, natuurbehoud, etc.) in samenhang op te lossen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Heeft u nog opmerkingen naar aanleiding van de onderwerpen in deze vragenlijst?

INVULVELD

D. Aanmelden I&O Research Panel

Alleen voor het Binnenlands Bestuur leden Bestand!

15. Wilt u vaker uw mening geven over actuele onderwerpen via het I&O Research Panel? I&O Research is een maatschappelijk betrokken onderzoeksbureau. We doen veel onderzoek over actuele en maatschappelijke onderwerpen).

Vult u dan hieronder uw e-mailadres in.

- Ja, mijn e-mailadres is: _____
- Nee

16. Mag de redactie van Binnenlands Bestuur u benaderen voor een toelichting op uw antwoorden?

- Ja, mijn e-mailadres is: _____
- Nee

Hartelijk dank voor uw medewerking!

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl